

Virág Zoltán

A kezdeti lépésektől a szoros kötődésekig

Szegeden, a Somogyi Könyvtár alagsori társalgója és folyóirat-lapozgatója melletti teremrészben tartott tanácskozáson, 1986 januárjában láttam és hallottam először Füzi Lászlót. József Attila és Németh László kapcsolatáról olvasott fel a Péter László hatvanadik születésnapja apropóján rendezett, Apró Ferenc szervezte konferencián Ilia Mihály, Grezsa Ferenc, Lengyel András, Szigeti Lajos Sándor és mások társaságában. Mint a régi magyar irodalom kutatására FC-csoport néven fölesküdtött kis baráti közösségünk patrónusától, tudós-példaképüktől és kedvenc tanárunktól, Szigeti Csabától megtudtam, Ilia Mihály egyik jeles tanítványát illet tiszelni a személyében. S hogy teljesen világos legyen a kép, Szigeti Csaba még hozzáfűzte: „Ilia Mihály maga az Egyetem.”

Füzi László (és más kiválóságok) mesterének neve nem csengett számomra ismeretlenül, hiszen a hűséges hallgatói, pártfogoltjai, istápolttjai közül többekről tudomást szereztem már akkoriban. Bármelyikükkel találkoztam, előbb-utóbb a kifogyhatatlan tudására, önzetlenségére, szerénységére, kontinenseken átívelő könyv- és levélforgalmára terelte a szót. Legendás információ-rendszerező és áramoltató módszerére, amelyet lehetetlen eltanulni vagy utánozni. A nyitottságára, a mások értékei iránti fogékonyságára, a gyékényszövéstől a kortárs kísérleti zenéig és tovább terjedő naprakészségére, a művészeket, költőket, prózaírókat, tudományos szakembereket egymással összehozó hálózatszervezésére és kapcsolatformálására, amelynek olyanok szintén a kedvezményezettjeivé válhatnak, akik sohasem találkoztak vele személyesen.

Ilia Mihályék lakásától alig két háztömbnyire, ugyanabban a tarjáni városrészben nevelkedtem, általános iskolásként pedig egy lakótelepi fiókkönyvtári foglalkozáson csodálkoztam rá a kisugárzására, a lenyűgöző műveltségére, mindarra, amit az irodalomról és a művészetéről megosztott velünk, lelkes kisdiajokkal. Az azóta elmúlt bő négy évtizedben voltaképpen ugyanazzal az ámulattal fogadtam szavait szeminaristájává, szakdolgozójává, doktoranduszává, bölcsészkar kollégájává és tanszéki szobatársává előlépve, viselkedéskultúrájának, szakmai iránymutatásának és emberi tartásának eleganciáját nap mint nap megtapasztalva.

Mentoromként ő juttatta el egyik írásomat (egyetemi szakdolgozatomnak a tanácsai alapján kiemelt részletét) a *Forrás* folyóirat szerkesztőségébe, közvetlenül Füzi László kezeihez. Különösen kitüntetett figyelemben részesültem, a szöveg megjelentetésre alkalmasnak találtatott, s attól a pillanattól kezdve további munkálkodásra serkentő észrevételeket, folyamatos bátorítást kaptam-kapok Füzi Lászlótól. Mesterével, mesterünkkel karöltve, a szegedi Modern Magyar

Irodalmi Tanszék meghívott előadójaként hosszú éveken át tágította-árnyalta a szakszemináriumokat, a speciális kollégiumokat, a posztgraduális képzéseket és a doktori stúdiumokat választó diákok gondolkodásmódját; pályán maradásuk ösztönzésével és segítségével, sőt a gördülékenyebb tudományos előmenetelüket biztosító folyóiratközlések lehetőségeinek felkínálásával.

Az 1992-es évfolyam februári számában közölt első önálló publikáció hozadéka Füzi László és Pintér Lajos felém áradó bizalma volt, ami később újabb és újabb megkereséseket, felkéréseket eredményezett a szerkesztőség jóvoltából. A lap 1990-es évtizedbeli tipográfiai elrendezése, markáns vizuális identitásjegyei közel álltak hozzám, nem is beszélve az irodalom- és művészetszemléleti élettelségéről. A generációs tükör elmozdításait, a nem egyetlen kitüntetett nemzedékre támaszkodás minőségi autonómiáját kezdeményező kulturális programozottságot kifejezetten kedveltem, mert az elméleti tudat szférájába emelt távlatok kialakításának esélyeit kínálta, ezáltal a kortársi reflexiók, a személyes hozzájárulások társulási fórumául, közös gyakorlóterepéül szolgált néhányunk számára. Mindig rokonszenveztem a periodika leegyszerűsített szenzibilitást kerülő, a redukált szociális érzékenységtől tartózkodó igényességével. Azzal az irányultsággal, töretlen hagyományértelmezéssel, amely a saját elődök örökségét gyümölcsöztetve az adott megyeszékhelyi vonzáskörzet és a tágasabb regionális környezet kvalifikációs határait jócskán, nemzetközi léptékben is kiterjesztette.

A Benes József tervezte elsőrangú borító a 2000-es évektől az átalakulás poétikáját, a fix tér és kifutópálya szavatolta folytonosságot állítja előtérbe, e minta követését ajánlja a folyóiratban aktuálisan tevékenykedők, a folyóiratért valaha munkálkodók meg a mindenkori olvasók figyelmébe. A nála és feleségénél, Gerle Margitnál tett látogatások, az olykor Bacsa Gáborral kiegészülve négyesben folytatott beszélgetések, a műalkotásaik készülési fázisaiba pillantás engedménye, illetve a metaforikus fedőlap készítésének műhelytitkaiba avatás kiváltsága egyre bensőségesebb közelséggel kapcsolt a *Forráshoz*. Az utóbbi két évtizedben Ilia Mihálllyal kettesben felkerekedve (néhánykor ugyancsak Bacsa Gáborral trióvá bővülve) részese lehettem, részesei lehettünk Füzi László megannyi baráti gesztusának, például a nagyközönség elől elzárt intézményi részlegek, múzeumi raktári gyűjtemények, kiállításokon nem látható kollektívok megtekintésére alkalmasokat teremtő kalauzolásának-lélekkövetésének. Revelatív erővel hatott Bahget Iskander vendégszeretete, kertjének és műtermének bejárása, sőt mindama részletek, amelyeket családjának történetéről, sorsának alakulásáról, fotográfusi karrierjéről feltárt előttünk.

A kecskeméti folyóirat és a köré szerveződő Kortárs Művészeti Műhelyek intellektuális orientációja állandó viszonyítási pontom és alapom maradt tehát, alföldi oázisként és szellemi bázisként inspirál egyszerre, kineveltjeink, tanítványaink itteni irodalomtörténeti, kritikai szárnypróbálgatásait, szépírói megmutakozásait figyelemmel kísérve pedig abban reménykedem, hogy a jövőben még sokuk számára feledhetetlenné teszi a kiugrás és a kiforrás dinamikáját.